**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO** : 2021/741
**KARAR NO** : 2021/700
**KARAR TR** : 27/12/2021

**ÖZET**: 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, tazminata ilişkin kararın da idari yargıda konu yapılması karşısında 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası hükmü bir arada değerlendirildiğinde İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

**KARAR**

**Davacı** : M.E.
**Vekili** : Av. Ö.D.
**Davalı** : Tarım ve Orman Bakanlığı

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Tarım ve Orman Bakanlığı Burdur VI. Bölge Müdürlüğü Antalya Şube Müdürlüğünün 08/03/2021 tarihli ve 4 sayılı kararı ile, davacının avcılık belgesi olmadan avlandığından bahisle, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 14. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 24. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 1.033 TL, koruma altındaki yaban hayvanlarını avladığından bahisle 4915 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının birinci bendini ihlal ettiği nedeniyle adına 4915 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 685 TL olmak üzere toplam olarak 1.718 TL idari para cezası verilmiş, aynı kurum tarafından 08/03/2021 tarihinde düzenlenen tazminat raporuna göre belirlenen 27.777 TL tazminatın da yasal faizi ile birlikte ilgiliden tahsiline karar verilmiştir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. Adli Yargıda**

3. **Finike Sulh Ceza Hakimliği 04/05/2021 tarihli ve D.İş No.2021/306 sayılı kararı** ile, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması halinde, idari para cezasına ilişkin karara ilişkin hukuka aykırılık iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceğini belirterek görevsizlik kararı vermiş, verilen karara davacı tarafından yapılan itiraz, Elmalı Sulh Ceza Hâkimliğinin 16/09/2021 tarihli ve D.İş No.2021/1567 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

4. Davacı vekili bu kez, idari para cezası ile tazminatın iptali istemiyle ayrı ayrı dava dilekçeleriyle idari yargı yerinde dava açmış, idari para cezasının iptali istemiyle açtığı dava Antalya 4. İdare Mahkemesinin E.2021/962 sayısına kaydedilmiş, tazminatın iptali istemiyle açtığı dava Antalya 4. İdare Mahkemesinin E.2019/963 sayısına kaydedilmiş olup, davanın halen derdest olduğu Mahkeme ile yapılan yazışmalar sonucunda anlaşılmıştır.

**B. İdari Yargıda**

5. **Antalya 4. İdare Mahkemesi 16/09/2021 tarihli ve E.2021/962 sayılı kararı**ile, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'na muhalefet edildiğinden bahisle söz konusu Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca verilen dava konusu idari para cezasına karşı açılacak davada 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesi hükmü uyarınca sulh ceza hakimliklerinin görevli olduğu, bu itibarla uyuşmazlığa konu idari para cezasına karşı açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığını belirterek 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

**III. İLGİLİ HUKUK**

6. 4915 sayılı Kanun'un *"Av ve yaban hayvanlarının korunması ve koruma alanları"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"Yaban hayvanı türleri içinde yer alan ve Bakanlıkça belirlenen av hayvanlarından, korunması gerekenler Merkez Av Komisyonunca, av hayvanlarının dışında kalan yaban hayvanları ile diğer türler gerektiğinde ilgili kuruluşların uygun görüşleri alınarak Bakanlıkça koruma altına alınır. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. Koruma altına alınan yaban hayvanları avlanamaz. Yaban hayvanları üreme, tüy değiştirme ve göç dönemlerinde rahatsız edilemez, yavru ve yumurtaları toplanamaz,*

*yuvaları dağıtılamaz ve memeliler kış uykusunda rahatsız edilemez. Lüzumu halinde bu yaban hayvanlarının kendilerinden, yavru ve yumurtalarından, korundukları süre içinde faydalanma ve zararlı olanları ile mücadele ve men edilen avlanma usulleri ile geçici olarak avlanma esasları Bakanlıkça tespit edilir.*

*....."*

7. *"Avlanma izni"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

*"Avcılık belgesi sahibi avcılar, avlanmak istedikleri av yılına ait avlanma izin ücretini Döner Sermaye İşletmesine yatırmak suretiyle avlanma izni almak zorundadırlar. Avlanma izin ücreti Bakanlıkça, hayvan gruplarına, avlanmanın il, bölge veya ülke genelinde yapılmasına göre farklı olarak tespit edilebilir. Avlanma izni bir av yılı içindir.*

*Avlaklarda, avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanılamaz.*

*Özel avlaklarda üretilip salınan türlerin avlanması için gerekli izin, avlak sahibi veya işletenlerce ücreti karşılığı verilir. Bu ücretin %10'u Döner Sermaye İşletmesine yatırılır, aksi takdirde özel avlak kuruluş izni iptal edilir.*

*Avlanma izin ücretlerinin tahsili ve Döner Sermaye İşletmesine yatırılması ile ilgili esaslar Bakanlıkça tespit edilir."*

8. *"Cezalar"* üst başlığı altında düzenlenen *"Yasaklara uymama"* başlığı altında düzenlenen 21. maddesi şöyledir:

*" (Değişik: 23/1/2008-5728/507 md.)*

*4 üncü maddenin birinci, ikinci ve altıncı fıkralarına aykırı hareket edenlere, 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları gereğince tespit edilen av miktarı ve avlanma süreleri dışında avlananlara, 12 nci maddenin üçüncü fıkrası gereğince Bakanlıkça getirilecek yasaklara uymayanlara, her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.*

*4 üncü maddenin dördüncü fıkrası gereğince av ve yaban hayvanlarının beslendikleri ve barındıkları ortamı zehirleyenler, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, faillerin avcılık belgesi iptal edilir ve kendilerine bir daha belge verilmez.*

*4 üncü maddenin beşinci fıkrası gereğince yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonları ve benzeri sahalarda, bina ve tesislerin atıklarının arıtılmadan doğal ortama bırakılması nedeni ile yaban hayatının veya ekosistemin olumsuz yönde etkilenmesine sebebiyet verenlere ve tahrip edenlere fiilleri suç oluşturmadığı takdirde 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri uygulanır.*

*Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yerlerdeki yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarına izinsiz olarak kurulan yapı ve tesisler, masrafı yapı ve tesisi kurana ait olmak üzere, ilgili idare tarafından yıktırılır.*

*Bu Kanunda belirtilen yasak fiillerin fahri av müfettişleri tarafından işlenmesi halinde verilecek cezalar iki misli uygulanır. Yasak avlanma fiilini işleyen veya gerçeğe aykırı tutanak düzenleyen fahri av müfettişlerinin belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha fahri av müfettişliği görevi verilmez.*

*5 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hükümlere uymayan radyo ve televizyon kuruluşları hakkında 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.*

*Avlanmak suretiyle, bir canlı türünün yok olması tehlikesine ya da ekolojik dengenin bozulması tehlikesine neden olunması halinde, failler hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."*

9. *"Avlanma esaslarına uymama ve belgesiz avlanma"* başlıklı 24. maddesi şöyledir:

*" (Değişik: 23/1/2008-5728/510 md.)*

*6 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında sayılan zehirle avlanma hariç diğer yasaklara ve esaslara aykırı hareket edenlere her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.*

*Zehirle avlananlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, faillerin avcılık belgesi iptal edilir ve bir daha belge verilmez.*

*Bu Kanuna göre alınması gereken avcılık belgesini almadan avlananlara üçyüz Türk Lirası; avlanma izni olmadan avlananlara ise yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.*

*Yabancı avcılık belgesi veya geçici avcılık belgesi almadan avlananlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.*

*Avcılık belgesini ve avlanma izin belgesini yanında taşımadan avlananlara yirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir.";*

10. 4915 sayılı Kanun'da hangi hallerde idari para cezası verileceği düzenlenmiş, ancak bu Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

11. Öte yandan; 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kanun'un 06/12/2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesi şöyledir:

*" (1) Bu Kanunun;*

*a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm*

*bulunmaması halinde,*

*b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır";*

12. Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fikrada ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

13. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

**IV. İNCELEME VE GEREKÇE**

**A. İlk İnceleme**

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/12/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından *idari para cezasının iptali istemiyle açılan dava yönünden oluşan* görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

**B. Esasın İncelenmesi**

15. Dava, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 24/3 ve 21/1.madde ve fikraları uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

16. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

17. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

18. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

19. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

20. İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak *tazminat* kararı da verildiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

21. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanunun 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fikra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca verilen para cezasına karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Antalya 4. İdare Mahkemesince yapılan 16/09/2021 tarihli ve E.2021/962 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

**V. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Antalya 4. İdare Mahkemesince yapılan 16/09/2021 tarihli ve E.2021/962 sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE,

27/12/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Celal Mümtaz AKINCI | Birol SONER | Nilgün TAŞ | Doğan AĞIRMAN |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Aydemir TUNÇ | Nurdane TOPUZ | Ahmet ARSLAN |